

skarpt negative vendingar om både muslimske innvandrarar og om den norske regjeringa. Etter kvart gjekk det lenger: den unge mannen sette seg eit mål om å drepa. Han skreiv eit notat der ambisjonen gjekk klårt fram. Som medlem av ein skyttarklubb hadde han skaffa seg fleire våpen. Mot slutten av sommaren utførte han ugjerninga.

Parallellane til Anders Behring Breivik tør vera fleire, men den aktuelle drapsmannen drap berre ein person, somaliskfødde Mahmed Jamal Shirwac. Det hende seinsommaren 2008. Drapsmannen vart seinare dømd til tvunge psykisk helsevern, i tråd med aktor sin påstand og truleg også i tråd med sunn fornuft: Eg har ikkje høyrte frå nokon med kjennskap til saka som meiner at psykisk sjukdom ikkje var vesentleg. Men samstundes er det vanskeleg å forklara korleis ein tilfeldig innvandrar frå Somalia vart drapsoffer, utan å sjå på det politisk motiverte hatet gjerningsmannen hadde mot muslimar generelt og somaliarar spesielt. I valet av mål er det vanskeleg å sjå korleis den politiske ekstremismen – ikkje dei psykiske forklaringane – ikkje var ei hovudårsak.

Ideologi som forklaring

Det same gjeld 22. juli. Utan å sjå på Breivik sine politiske idear er det vanskeleg å skjønna valet av terrormål; Breivik sine mål var nettopp ikkje tilfeldige, som om han var ei slags naturkatastrofe. Utan å skjønna det politiske aspektet skjønar ein svært lite av Breivik. Der Hillestad kan ha eit poeng i at Klyve driv med overdriven politisering – Klyve blandar blant andre inn Bush – gjer Hillestad sjølv det motsette: han *avpolitiserer*. Hillestad gjer den ideologiske ekstremismen om til ei slags kulisser, «ikke minst fordi det ligger helt spesifikke personlighetsmessige forutsetninger til grunn for slike ekstreme ytringsformer».

Hillestad sitt problem er at ein kan snu på dette: ein må kunne anta at fleire enn dei som faktisk *vert* terroristar, har tilsvarende «personlighetsmessige forutsetninger». Når dei faktisk *blir* terroristar og vel seg høgst politiske mål, er det all grunn til å peika på ideologi som hovudforklaring. Men ofte berre som ei av fleire.

Gjerne flere sakkyndige psykologer

Men verken psykologer eller psykiatere har kompetanse i rettspsykiatri kun i kraft av sin yrkestittel.

Kirsten Rasmussen, professor, spesialist i klinisk nevropsykologi og psykologisk habilitering

Karl Henrik Melle, spesialist i psykiatri,

leder av Den rettsmedisinske kommisjons psykiatriske gruppe

Tarjei Rygnestad professor, leder av Den rettsmedisinske kommisjon

DEBATT: SAKKYNDIGE

Hva slags kunnskap kan psykologer bidra med som er noe annet enn det psykiaterne allerede anvender? spurte Cato Grønnerød i juniutgaven. Han utfordret også Kirsten Rasmussen, Karl Henrik Melle og Tarjei Rygnestad: Ønsker disse å tone ned aspekter av profesjonskamp, fordi den kan føre til at deres egen stilling i faget blir truet av psykologene?

Vi har i mange sammenhenger argumentert for økt bruk av psykologer i rettspsykiatrisk sammenheng. Vi er tilfredse med at psykologene har fått en stadig sterkere posisjon, og at Den rettsmedisinske kommisjon (DRK) har hatt psykologer som medlemmer siden 1990-tallet. I dag er en tredjedel av medlemmene i psykiatrisk gruppe psykologer. Det er

imidlertid ingen automatikk i at verken psykologer eller psykiatere har kompetanse i rettspsykiatri i kraft av sin yrkestittel. Men begge gruppene kan få det gjennom B- og C-kursene i rettsmedisin og rettspsykiatri, som er felles for begge yrkesgruppene. Det formelle kravet om at minst én av de sakkyndige skal være psykiater, kan muligens falle bort etter hvert. DRK har ved enkelte anledninger akseptert erklæringer skrevet av to psykologer. Faglig er dette uproblematisk, men det ligger en fare i at den ene part i saken da kan anke grunnet «saksbehandlingsfeil».

Psykologer har i økende grad kommet inn i rettspsykiatrisk arbeid gjennom å demonstrere hvilken verdi deres kunnskap har for fagfeltet. Vi har et ønske om at man skal fortsette langs den veien, fremfor å rope på profesjonskamp. Uten kunnskap om hvordan fagfeltet i virkeligheten ser ut, kan dette fort føre til at man skyter seg selv i foten.

Avslutningsvis kan vi forsikre at de undertegnede, henholdsvis psykolog, psykiater og farmakolog, overhodet ikke føler sin stilling i faget truet av psykologene.

Den rettsmedisinske kommisjon har ved enkelte anledninger akseptert erklæringer skrevet av to psykologer. Faglig er dette uproblematisk

kirsten.rasmussen@svt.ntnu.no